

Misjon og samfunnssystemer

A 662

Tor Wennesland har i Vårt land den 6. juli skrevet en meget leseverdig artikkel om u-hjelp og misjon, der han stiller vesentlige spørsmål, blant annet om misjonsinnsatsens politiske ringvirkninger.

På den ene side ønsker ikke misjonen å «drive politikk». På den annen side er det viktig å innse at der er politiske aspekter ved det meste av den innsats som drives i u-land, både fra misjonens og fra u-hjelpens side. Å oppnå full oversikt over de direkte og indirekte virkninger av misjonen er nær sagt umulig. Men verre enn noe er å lukke øynene for denne sammenheng. Da risikerer misjonen å bli manipulert og utnyttet av andre og fremmede krefter.

Derfor trenger misjonsselskapene i vår tid faglig hjelp fra samfunnsvitenskapene til å foreta den nødvendige analyse av situasjonen og av virkningene av de forskjellige sider av misjonsinnsatsen: forkynnelse, menighetsdannelse, undervisning, diakonal virksomhet. Dette betyr selvsagt ikke at misjonen så vil la seg diktere av disse vitenskaper hvordan den bør drive sin virksomhet.

Så Wennesland skal ha takk for sitt saklige bidrag. Mot slutten av artikkelen kommer imidlertid Wennesland med synspunkter som overrasker og som det må være lov å kommentere. Han sier at misjonene nå må ta stilling til hva slags politisk system og utvikling de ønsker å støtte i de land de arbeider. Og han uttrykker det betenkelige i at Santalmisjonen skulle støtte regimet i Ecuador.

Her synes Wennesland å fremme samme urimelige synspunkter som andre har gjort i nyere tid. Jeg tør stille ham en del spørsmål, og ber ham om svar.

1. Forventer man virkelig at en misjon skal svare i avisen på spørsmål om sitt forhold til et regime? Sett at en misjon kjenner seg i motsetning til regimet i et «misjons»-land. Å uttale dette offentlig innebærer sannsynligvis at misjon-

en samtidig bør sende billetter til hjemreisen for sine misjonærer. Hvilken hensikt skulle det ha?

Jeg innser at den situasjon kan inntreffe der en misjon må rope høyt om uretten i et land og ta konsekvensene i form av utkastning. Men jeg tør påstå at situasjonen ikke bare skal være svært betent, men at det også skal være godt håp om positive resultater av en slik offentlig protest. Til vanlig oppnår misjonene mer ved å virke i det stille med de pressmidler som står til disposisjon. Så får andre instanser — f.eks. det utvalg der Wennesland er formann — rykke ut i massemedia.

Av Bjørn Willoch

Et eksempel på dette tør være Etiopia. Jeg håper Wennesland som meg ser verdien i at norske misjonærer fremdeles får lov å virke i det landet. Deres nærvær betyr antagelig atskillig mer for rettferdighetens sak enn om de skull ha gått til frontalangrep mot regimet i norske massemedia.

2. Dernest tør jeg spørre hva Wennesland mener med begrepet «støtte», «ikke støtte»? Venter han at kristen misjon skal innta en av disse to holdninger til et samfunnssystem? Skal ikke den kristne kirke stå over alle systemer og i dem alle støtte mennesket i dets Gudgitte verdi og det fundamentale rettigheter? Hva slags samfunnssystem og politikk mener Wennesland at misjonen bør støtte?

Selv vil jeg motsette meg en slik tankegang. Vi bærer på en skjev tradisjon fra fortiden, like fra keiser Konstatin av, der kirken har gått «god» for en stat. Vi levde lenge med illusjonen om «kristne land». Forhåpentligvis har vi våknet opp til en mer realistisk, bibelsk forståelse av menneskesamfunnet. Vi har vel innsett at vi i det ny-hedenske abort-Norge ikke engang «støtter» vårt eget samfunn i den forstand at vi vil gå god for det. Men vi virker frimodig innen de rammer

som er gitt for å utbre Guds rike også her! At noen samfunnsformer synes å fungere bedre enn andre er en annen sak.

3. Aller mest undrer den salve Wennesland avfyrrer når det gjelder Santalmisjonens holdning til regimet i Ecuador. En må spørre hvordan hans «idealsamfunn» ser ut, eller hvilke informasjonen han sitter inne med når det gjelder dette regime?

Meg bekjent fungerer demokratiet i Ecuador, om enn i skrøpelig skikkelse. Ved siste valg ble en sosialdemokrat valgt til president. Er dette en samfunnsform Santalmisjonen bør erklære seg ikke å støtte?

Santalmisjonen virker også andre steder, f.eks. i India, med problemer med minoriteter, men tross alt et demokrati, der folket i valg kan kaste den sittende regjering. Skal vi støtte dette regime og dets politikk, eller ikke? Hva med Bhutan, et monarki som synes å være på vei fra oligarki til større maktfordeling? Vår misjon opererer også som støttespiller for den lutherske Kirke på Cuba, i et kommunistisk land. Skal vi etter Wenneslands oppfatning støtte eller ikke støtte Cubas politikk og system?

De land der Santalmisjonen og norsk misjon forøvrig virker, er svært mangeartede. Vi kunne nok, nordmenns om vi er, ha ønsket systemer tilnærmet det norske demokrati. SKjønt, den siste tidsutvikling gjør oss neppe trygge i den sak heller. Og vi bør vel vokte oss for en moderne form for kulturimperialisme i denne sak.

Wennesland etterlyser et seriøst arbeid med misjonsforkynnelsen og dens virkninger i aktuelle kulturelle og politiske kontekster. En del mener jeg er gjort. Mye gjenstår. Men Wennesland forekommer meg for nyansert når han avskreiver regnskap for en misjonsforhold til totaliteten av en politikk et aktuelt regime fører, særlig når den politiske kontekst er som i Ecuador. Dette er for mye å forvente av en misjon.